

DAILY

ՕՐԱԹԵՐԻԹ

Night and Day

Գիշեր և ցերեկ

- ԶՊԱՐՏ ԲԱՍԿԸ
- ԿԱՊԵԼՈՎ ՍԵՐՈՒՆՂՆԵՐԻՆ
- ԷՐԵԱՂԻ. ԿԱՐՊԵՏԱՅ ՂԱՍ

էջ 3

- ԽԱՂԵՐ ԳԵՐԵԶՍԱՆՈՅՈՒՄ
- ՄԱՅԿԱՆ ԱՆՋՆԱՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
- ԶԱԿԱՐԱՆԻ ԵՎ ՂՐԱՆՏԻ ՄԻՋԵՎ

էջ 4

Մաջիդ Բարզեգար

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ էջ/p. 5 INTERVIEW

**Majid
Barzegar**

- GRAVEYARD PLAYGROUND
- A WHALE OF A TIME
- THE IMPOSSIBILITY OF DEATH

p. 6

- PROUD TO BE BASQUE
- CONNECTING GENERATIONS
- ERSHADI MASTER CLASS

p. 7

ՄՈՍԿՎԱ ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, ԿԱՐՈՒՅՑ ԴԱՂԻՑ
MOSCOW CINEMA, BLUE HALL **15.07**

10:00	Մերո շիրու/ <i>նեմ.</i> ՝ Դավիդ Վերբեք Full Contact /dir. David Verbeek	Nld/Hrv, 105' FC	Lang.: English Subt.: Armenian
12:30	Ամառը/ <i>նեմ.</i> ՝ Սեյեդ Հադի Մոհագեղ Immortal /dir. Seyed Hadi Mohaghegh	Iran, 90' FC	Lang.: Persian Subt.: English and Armenian
15:00	Փակուղի/ <i>նեմ.</i> ՝ Հարություն Խաչատրյան Deadlock /dir. Harutyun Khachatryan	Arm, 94' «25»	Lang.: Armenian Subt.: English

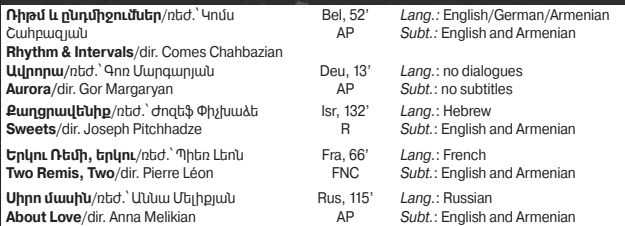

17:00	Բալերի անունները/ <i>նեմ.</i> ՝ Բրանկո Շմիդտ Ungiven /dir. Branko Schmidt	Hrv, 83' FC	Lang.: Croatian Subt.: English and Armenian
19:00	Ամառը/ <i>նեմ.</i> ՝ Սեյեդ Հադի Մոհագեղ Immortal /dir. Seyed Hadi Mohaghegh	Iran, 90' FC	Lang.: Persian Subt.: English and Armenian
21:00	Ամենատղթական քաղաքացի/ <i>նեմ.</i> ՝ Մաջիր Բարզեգար A Very Ordinary Citizen /dir. Majid Barzegar	Iran/Cze, 100' YP	Lang.: Persian Subt.: English and Armenian

ՄՈՍԿՎԱ ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, ԿԱՐՈՒՐ ԴԱՂԻՑ
MOSCOW CINEMA, RED HALL

10:00	Բարի լույս/ <i>նեմ.</i> ՝ Աննա Արևշատյան Good Morning /dir. Anna Arevshatyan	Arm, 104' AP	Lang.: Armenian Subt.: English
12:30	Ռիթմ և ընդմիջումներ/ <i>նեմ.</i> ՝ Կոմս Շախբազյան Rhythm & Intervals /dir. Comes Chahbazian Ալուրա/ <i>նեմ.</i> ՝ Գոր Մարգարյան Aurora /dir. Gor Margaryan	Bel, 52' AP	Lang.: English/German/Armenian Subt.: English and Armenian
14:30	Քաղցրավենիք/ <i>նեմ.</i> ՝ Ժոզեֆ Փիչիհադե Sweets /dir. Joseph Pitchhadze	Deu, 13' AP	Lang.: no dialogues Subt.: no subtitles
17:00	Երկու Ռեմի, երկու/ <i>նեմ.</i> ՝ Պիեռ Լեոն Two Remis, Two /dir. Pierre Léon	Isr, 132' R	Lang.: Hebrew Subt.: English and Armenian
19:00	Միտր մասին/ <i>նեմ.</i> ՝ Աննա Մելիկյան About Love /dir. Anna Melikian	Fra, 66' FNC	Lang.: French Subt.: English and Armenian
21:30	Քամու հուշեր/ <i>նեմ.</i> ՝ Օզան Ալպեր Memories of the Wind /dir. Ozcan Alper	Rus, 115' AP	Lang.: Russian Subt.: English and Armenian

ՄՈՍԿՎԱ ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, ՓՈՔՐ ԴԱՂԻՑ 1
MOSCOW CINEMA, SMALL HALL 1

10:00	Քարոնի մյուս կյանքը/ <i>նեմ.</i> ՝ Յոանա Յուրկան The Other Life Charon /dir. Ioana Turcan	Rom/USA, 40' DC	Lang.: Romanian Subt.: English and Armenian
12:30	Արշիպելագ/ <i>նեմ.</i> ՝ Բենժամին Յուգե The Archipelago /dir. Benjamin Huguet	UK, 41' DC	Lang.: Faroese/English Subt.: English and Armenian

12:00	Homo Sapiens/ <i>նեմ.</i> ՝ Նիկոլաս Գայրհալթեր Homo Sapiens /dir. Nikolaus Geyrhalter	Aut/Deu/Che, 94' DC	Lang.: no dialogues Subt.: no subtitles
14:00	Քենեդիի տուն է վերադառնում/ <i>նեմ.</i> ՝ Kenedi Goes Back Home /dir. Željimir Žilnik	Srb, 75' R	Lang.: Serbian/Romanian/German Subt.: English and Armenian
16:00	Քարոնի մյուս կյանքը/ <i>նեմ.</i> ՝ Յոանա Յուրկան The Other Life Charon /dir. Ioana Turcan	Srb, 26' R	Lang.: Serbian/Romanian/German Subt.: English and Armenian
18:00	Արշիպելագ/ <i>նեմ.</i> ՝ Բենժամին Յուգե The Archipelago /dir. Benjamin Huguet	UK, 41' DC	Lang.: Faroese/English Subt.: English and Armenian
20:00	Քարոնի մյուս կյանքը/ <i>նեմ.</i> ՝ Յոանա Յուրկան The Other Life Charon /dir. Ioana Turcan	Rom/USA, 40' DC	Lang.: Romanian Subt.: English and Armenian

18:00	Մահացու ցաղկ/ <i>նեմ.</i> ՝ Բորիսլավ Կոլև Saito Mortale /dir. Borislav Kolev	Bgr, 80' DC	Lang.: Bulgarian Subt.: English and Armenian
20:00	Տան մյուս կողմը/ <i>նեմ.</i> ՝ Նարե Մկրտչյան The Other Side of Home /dir. Naré Mkrtchyan	USA, 40' AP	Lang.: English/Armenian/Turkish Subt.: English and Armenian
21:30	Րադիոընկալիչ/ <i>նեմ.</i> ՝ Լուսինե Պապոյան Radioreceiver /dir. Lusine Papoyan	Arm, 18' AP	Lang.: Armenian Subt.: English
21:30	Մարման լռությունը/ <i>նեմ.</i> ՝ Վիկեն Արմենյան Leopard's Silence /dir. Viken Armenian	Fra, 42' AP	Lang.: French Subt.: English and Armenian

ՄՈՍԿՎԱ ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, ՓՈՔՐ ԴԱՂԻՑ 2
MOSCOW CINEMA, SMALL HALL 2

13:00	Բասկական գնդակ II/ <i>նեմ.</i> ՝ Յուրգեն Լեթ, Օլազ Գոնսալես Աբրիսկետա Pelota II /dir. Jørgen Leth, Olatz González Abrisketa	Esp, 71' BNC	Lang.: Basque/Spanish/English Subt.: English and Armenian
15:00	Դրախտում/ <i>նեմ.</i> ՝ Սուսանե Բիեր In a Better World /dir. Susanne Bier	Dnk, 113' DNC	Lang.: Danish/English/Swedish Subt.: English and Armenian
17:30	Ռոմեո և Ջուլիետ/ <i>նեմ.</i> ՝ Ֆրանկո Չեֆիրելլի Romeo and Juliet /dir. Franco Zeffirelli	UK/Ita, 138' SH	Lang.: English Subt.: Armenian
20:00	Համլետ/ <i>նեմ.</i> ՝ Լորենս Օլիվեր Hamlet /dir. Laurence Olivier	UK, 161' SH	Lang.: English Subt.: Armenian

ՄԻՆԵՄԱ ՍՕՍԻՐ
CINEMA STAR

18:00	Աննա/ <i>նեմ.</i> ՝ ժակ Տուլեմոնդ Anna /dir. Jacques Toulemonde	Fra/Col, 96' FNC	Lang.: French/Spanish Subt.: English and Armenian
20:00	Բուլլիթ/ <i>նեմ.</i> ՝ Փիթեր Յեյթս Bullitt /dir. Peter Yates	USA, 114' R	Lang.: English Subt.: Armenian

ԿԻՆՈՊԱՐԿ
KINOPARK

18:30	24 շաբաթ/ <i>նեմ.</i> ՝ Աննե Ջոհրա Բերաչեդ 24 Weeks /dir. Anne Zohra Berrached	Deu, 102' GFD	Lang.: German Subt.: English and Armenian
21:00	Հրակալ ծովը/ <i>նեմ.</i> ՝ Գիանֆրանկո Րոզի Fire at Sea /dir. Gianfranco Rosi	Ita/Fra, 108' YP	Lang.: Italian Subt.: English and Armenian

ԷՆԵՐԿ ՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԿԻՆՈԴԵՐԱՍԱՆԻ ԹԱՏՐՈՆ
HENRIK MALYAN THEATRE OF CINEMA ARTISTS

13:00	Ո՛վ կտորեց հայերին/ <i>նեմ.</i> ՝ Մոհամեդ Հանաֆի Նասր Who Killed the Armenians? /dir. Mohamed Hanafy Nasr	Egy, 73' FV	Lang.: Arabic Subt.: English
14:30	Ուղևորություն Անատոլիայում/ <i>նեմ.</i> ՝ Բեռնարդ Մանգիանտե Journey in Anatolia /dir. Bernard Mangiante	Fra, 60' FV	Lang.: Armenian/Turkish/French/Deutsh/Russian/English Subt.: English
15:30	Արյան հիշողություն/ <i>նեմ.</i> ՝ Բագրատ Գրիգորյան Blood Memory /dir. Bagrat Grigoryan	Arm, 18' FV	Lang.: Armenian Subt.: no subtitles

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐ ԴՈՐՈՒՅԱՆ ԱՅՓԻՆԵՐՈՒՄ
YEREVAN NIGHTS AT POGHOSYAN GARDENS

21:00	Փոթորիկ/ <i>նեմ.</i> ՝ Դերեկ Ջարման The Tempest /dir. Derek Jarman	UK, 92' SH	Lang.: English Subt.: Armenian
-------	---	---------------	-----------------------------------

GOLDEN APRICOT DAILY

Խմբագիրներ՝ Յուս Բրուերեն, Արթուր Վարդիկյան
Աշխատակազմ՝ Մարինե Նյուդորֆ, Հուգո Էմերզալ
Հեղինակներ՝ Կարեն Ավետիսյան, Արմինե Բախչինյան, Ռոզա Գրիգորյան, Սեդ Կիրակոսյան, Բաֆֆի Մովսիսյան
Լուսանկարիչ՝ Մանե Հովհաննիսյան

Սրբագրիչ՝ Մարինե Վարդիկյան
Թարգմանիչներ՝ Կարինե Արյան, Զարուհի Սաֆարյան
Գիգայներ՝ Գայանե Գրիգորյան
Հեռակա խորհրդատու՝ Պիտեր վան Բյուերեն
Տպագրված է «ՆՏ Հորիզոն» ՍՊԸ-ում

Editors: Joost Broeren & Artur Vardikyan
Staff: Maricke Nieuwdorp, Hugo Emmerzael
Contributors: Karen Avetisyan, Artsvi Bakhchinyan, Roza Grigoryan

Photographer: Mane Hovhannissyan
Design: Gayane Grigoryan
Backstage General Adviser: Peter van Bueren
Printer: "NT Holding" Ltd.

ՀՊԱՐՏ ԲԱՍԿԸ

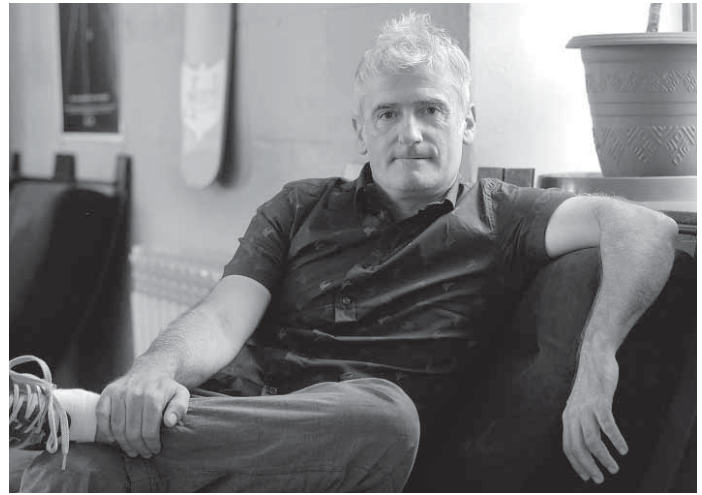
«Ամանա» ֆիլմով բասկ ռեժիսոր Ասիեր Ալտունան ստեղծել է առականման տարրերով իրապաշտական դրամա մի գյուղական պատկերավոր ընտանիքի մասին: Բասկերի գյուղերի բնակչության նվազումը ու աճող տարակարծությունը ծողղների և երեսներին միջև ֆիլմի գլխավոր թեմաներից են: «Բասկական գյուղատնտեսության մեջ այսօր ձգնաճամ է՝ բոլոր երիտասարդները տեղափոխվում են քաղաք աշխատելու»:

Բասկերի երկիրը՝ Հյուսիսային Իսպանիա՝ ինքնավար մարզը, գեղեցիկ ֆոն է ծառայում բասկ գրող Քիլոնի Ուրիբեյի բանաստեղծությունից վերջնական Ալտունայի դրամայի համար: Այս բանաստեղծությունը նկարագրում է հողագործի և քաղաք տեղափոխվող նրա դստեր բախումը: Ալտունան ասում է. «Ավանդապահ, կոպիտ ու բոնի մարդը և ազատ ու համարձակ դստեր հալոցումն այս տարրերի պատճառները խորպես հուզեց ինձ: Այն շատ բան է ասում մեր ազգի մասին: Ես ինքս էլ ծնվել եմ բասկական գյուղում,

այնպես որ փնտրում էի մի ազարակ, որ ունենար նույն մրցողությունը, որ հիշում էի մանկությունիցս»: Ալտունան, սակայն, չէր ուզում, որ ֆիլմը վերածվի իր անցյալի վերստեղծման, այնպես որ ընտրեց երիտասարդ մի կնոջ, որպես կենտրոնական կերպար: «Ճիշտ՝ ինչպես բանաստեղծության մեջ»:

Ալտունան իրեն արտոնյալ է գտնում, բանի որ կարող է ֆիլմեր ստեղծել թե իսպաներեն և թե բասկերեն: Եվ առավելա, որովհետև շատ քիչ մարդիկ են մնացել, ովքեր խոսում են բասկերի լեզվով: «Ես ինձ Բասկերի երկրի քաղաքացի եմ համարում: Մեծացել եմ բասկերի ընտանիքում, սովորել եմ այնտեղ, և հպարտ եմ, որ այդտեղից եմ»: Բայց նրա ֆիլմը արտացոլում է այն, ինչ կատարվում է իրական կյանքում. «Բոլոր երիտասարդները տեղափոխվում են քաղաք աշխատելու»:

Դեռ տասը տարի առաջ նույն բանը կատարվում էր բասկ կինոգործիչների հետ: «Այնպես տառցային, որ բասկական կինոյի մեծամասն վարպետները, ինչպիսիք են Իմանուել Ուրիբեյն, Խոսյո Մեդանը աշխատեցին Մադրիդում: Երբ սերունդը մնում է ֆիլմեր նկարահանելու Բասկերի երկրում, թեև դա անկողի համար շատ քիչ գումարներ կան: Չկա մեծ հեռու-

տարնները, կոնդեցիոն կատարելություններ պատվիրելու և կինոարդյունաբերությանն աջակցելու համար, բայց դա բոլորակալ օրինություն կա-

ԿԱՊԵԼՈՎ ՄԵՐՈՒՆԴՆԵՐԻՆ

«Բայերի անունները» ֆիլմով խորվաթ ռեժիսոր Բրանկո Շմիդտը ստեղծել է դրամա մի տարեց զույգի մասին, որը փորձում է հաղթահարել իրենց հարաբերությունների ձգնաճամը: Ծմիդտը իրավիճակ է հանդիսատեսին՝ հետևել նրանց վարքագծին ու զգացմունքային մետամորֆոզներին տարվա չորս եղանակների ընթացքում:

Ծմիդտը 1981-ից սկսած ֆիլմեր է անում՝ սկսելով մի դարաշրջանում, որը կարող զգալ էր կինոգործիչների երկու սերունդների միջև: «Մի օտարերկրյա կինոընթացակարգ, ով դիտում էր իմ բոլոր ֆիլմերն ու գիրք էր գրել իմ մասին միակ գիրքը խորվաթական կինոյի մասին, որի հեղինակը օտարերկրացի է: Նա ինձ բնութագրել է որպես կապող զույգ խորվաթ կինոգործիչների երեք սերունդների միջև, ինչն ինքնին մեծ հանդիսատեսություն էր ինձ համար: Ես սկսել եմ իմ գործունեությունը 50-ականների ու 60-ականների մեծ վարպետների ազդեցության տակ, բայց իմ բախող մաս բերել է, որ ես շարունակել եմ իմ աշխատանքը բվային դարաշրջանում»:

Երբ մենք մտածում ենք նախկին հարավսլավական երկրների կինոյի մասին, մենք հաճախ քաղաքական կամ պատերազմական թեմաներով ֆիլմեր ենք պատկերացնում: «Սա ար-

սափեի կարծրատիպ է. մենք մաս իրաշարի կատակերգություններ ու սոցիալական դրամաներ ունենք: Թերևս այս կարծրատիպը անվում է այն փաստից, որ մեր աշխարհառջակ ֆիլմերից շատերն այդ թեմաներով են, բայց դա ընդհանուր միտում չէ»,- ասում է Շմիդտը:

«Բայերի անունները» ֆիլմով Շմիդտը դարձել է այն սակավաթիվ ռեժիսորներից մեկը, ով ուշադրության կենտրոնում տարեց երկրամերն են: «Բայերի անունները»-ից բացի՝ ֆիլմի սցենարիստն ու նաև նաև 6-ամյա աղջկա մասին մի սցենար ենք մշակում: Տարեց մարդիկ ու երեխաներն այդքան հաճախ չեն դառնում ֆիլմերի հերոսներ: Գուցե հենց դա է պատճառը, որ այս ֆիլմերն այդքան մեծ հաջողություն չեն ունենում, որքան չափափասների մասին ֆիլմերը, որտեղ նրանք սերտվում կամ դրա մասն որևէ այլ բանով են զբաղվում: Նաև թե երեխաների, թե տարեց մարդկանց հետ աշխատելը շատ դժվար է: Եթե դու միայն ընտրություն ես կատարում, ոչ ոք չի կարող օգնել քեզ, նույնիսկ Աստված»:

Մեկ այլ նոր ֆիլմ, որում կարելի է հետևել տարեց զույգի հարաբերություններին, Միլոսաև Տանկելի «Մերն» է, որը թե՛ «Ուկրաինա արմավենի», թե՛ «Օսկար» է շահել որպես լավագույն օտարերկրյա ֆիլմ: Բայց Շմիդտը բոլորովին չի կաշկամվում Տանկելի սահմանափակ բարձր չափորոշիչից: «Մերն» անվանակալ

փայլուն ֆիլմ է, բայց ես այն տեսել եմ իմ «Բայերի անունները» ֆիլմն ավարտելուց հետո: Պատճառը շատ դեպքեր են հայտնի, երբ գյուտարարները միաժամանակ նույն բանը վրա են աշխատել՝ ստանց մեկը մյուսի մասին իմանալու: Բացի դրանից՝ մենք տարբեր մտղեցումներ ենք կիրառել: Օրինակ Տանկելի տեսակետիցը ստատիկ է, միջոցառ ես ֆիլմը նկարել եմ ձեռքից: «Բայերի անունները» ֆիլմի գործողությունները կատարվում են չորս եղանակների ընթացքում, ինչը տարածված համեմատություն է կինոարվեստների ուսանողների համար: Ծմիդտը որևէ խորհուրդ ունի երիտասարդ ռեժիսորներին, որոնց աղջկա այս նույն խնդիրն է դրված: «Թող սպորեն Տանկելն, ը-ծիծաղելով ասում է նա: Եթե թախտը չտրելի, չորս եղանակով ֆիլմ չես կարող նկարահանել»: ԿԸ

Վարպետաց դաս

15:00, ՀԲԸՄ կենտրոն (Մելիք-Աղայան 2/1): Գառը կվարի ռուս լրագրող Անդրեյ Լոշակը՝ HTB հեռուստատեսության «Մասնագիտությունը» լրագրող՝ հարցազրույցի հեղինակ, «ՏԵՖԻ» հեռուստատեսային մրցանակի դափնեկիր: Հենց Լոշակն էր հեղինակ վաղաժամ կայացած «Ալթորա» մրցանակաբաշխության հավակնորդների մասին կարճամետրաժ ֆիլմերը:

Ֆրանսիական նոր կինո

17:00 «Մուսկլ» կ/թ Կարմիր դահլիճում պաշտոնապես կնկարվի «Ֆրանսիական նոր կինո» ծրագիրը, որի մեջ ընդգրկված 3 թարմ ֆրանսիական ֆիլմերի մասին կարող եք ընթերցել 4-րդ օրվա համարում: Կցուցադրվի ռեժիսոր և այս տարվա Խաղաղության մրցույթի ժյուրիի անդամ Պիեռ Լեռնի «Երկու Ռեմի, երկու» կատակերգությունը:

Երևանյան գիշերներ

Կրկին Ենթադիմ էր քայ երկնի տակ: Դիտելը անգլիացի ռեժիսոր Դերեք Ջարմենի «Փորոտիկը» 21:00 Պողոսյան պահեստում:

Մի գաղթականի դրամա

«Փակուղի» (Չարություն Խաչատրյան, Չարություն, 2016), «Չայ կինո. նոր ժամանակներ», 15.07՝ 15:00, «Մուսկլ» կ/թ Կապույտ դահլիճ

Հայաստանում ընտանիքի հետ համերաշխ պարող մարդը բարեկեցիկ ապագայի հույսով մեկնում է ԱՄՆ: Այսպիսի պատմությունները վերջին երկու տասնամյակում սովորական են դարձել Հայաստանում: Սակայն այն, ինչ պատահում է Չարություն Խաչատրյանի «Փակուղի» վավերագրության (2016թ.) հերոսին Լևոնին, Ամերիկայում հայտնվելուց հետո, իրական դրամա է: «Փակուղին» Չարություն Խաչատրյանի «Անվերջ կյանք» հավերժ վերադարձ» ֆիլմաշարի նոր կինոկարգ է, հերոսն էլ 1989թ. նկարահանված «Քամին ունայնություն» ֆիլմից է: 1996թ. ԱՄՆ արտագաղթած Լևոնի ընտանիքն աստիճանաբար փոխվում է, ու մի պահ այն դառնում է ամերիկացիական հայաստանցիների ընդհանրական կերպար: Ֆիլմի օրգանականությամբ նկարագրվում է նաև օպերատորի ու մոնտաժողի հմուտ աշխատանքի արդյունքը: Հեղինակին, ինչպես, հետաքրքրում է մասնավորապես Լևոնի՝ ժամանակի ինչ-որ կետում անշարժացած կյանքը, սակայն ֆիլմում խոսվում է ցույց է տրվում նաև ըն-

տանիքի մյուս անդամների մասին, որոնք երջանիկ են իրենց գտնում ամերիկյան հասարակության մեջ և լրել են հորը չհասկանալով նրա սարսույները: Չարություն Խաչատրյանը, համասցենարիստ Միքայել Ստամբոյանի հետ, կարողացել է Լևոնի միօրինակ աշխատավայրը դարձնել կինեմատոգրաֆիկ տարածություն. գործածության համար ոչ պիտանի «մեքենաների գեղեցիկ մանողը» ցույց է տրվում ֆիլմի ամբողջ ընթացքում: Սա հերոսի բնական միջավայրն է, բայց այն ասոցացվում է «Ամերիկյան երազանքի» հետքերով գնացած Լևոնի

կյանքի հետ. պիտանի մասերի գաղտնի և մետաղական անպետք մնացորդի ճզմում: Մրան գոմարվում է Լևոնի անվերժ խոսակցությունը ռեժիսորի հետ և տպավորությունն ամբողջաճամ է. նա հայտնվել է ճզմված մետաղի ջարդոնի կարգավիճակում և չի կարողանում նույնիսկ բացատրել, թե ինչու իր հարս մեռած այդ միջավայրից չի վերադառնում Հայաստան: Ռեժիսորին հաջողվել է տարիներ շարունակ նկարահանել ոչ միայն Լևոնի կյանքի ու տարրավայրի փոփոխությունները, այլև նրա հոգին, ներառյալ որդեկան լիբանանցի փաստ: ՍԿ

Երեկ ՋԲԸՄ կենտրոնի դահլիճում վարպետաց դաս անցկացրեց իրանցի դերասան Դոնայտ Էրշահին: Իրանցի դերասանը, ով մի ժամանակ ճարտարապետ էր, հայտնի դարձավ Աբաս Քիառուշամիի «Ոսկե արմավենու» դափնեկիր «Քայի համը» (1997) ֆիլմում գլխավոր դեր կատարելուց հետո: Նա ոչ միայն այս տարվա խաղաղության մրցույթի ժյուրիի անդամ է, այլև կատարում է «Չայկական համալսարանական» ընդգրկված «Վերջին բնակիչը» ֆիլմի գլխավոր դերերից: «Ես հուզված եմ՝ լինելով մի վայրում, որտեղ եղել է իմ մեծագույն վարպետը՝ Քիառուշամին: Կինոն լայն ապարթեզ է: Ամեն ինչ պետք է հիմքից սկսել, իսկ կինոներ են պետք, անհորժեշտ է ծանոթ լինել արվեստին: Ես ճարտարապետության և կինոյի միջև նմանություն եմ տեսնում. երկու դեպքում էլ գործ ունենեք տարածության և լույսի հետ»: ՌԳ

Գիշեր և ցերեկ

«Չրավառ ծովը» (Ջանֆրանկո Ռոզին, Իտալիա/ Ֆրանսիա, 2016) Երևանյան պրեմիերա, 15.07՝ 21:00, Կինոպարկ

Ջանֆրանկո Ռոզին իր «Չրավառ ծովը» ֆիլմը նկարահանել է մի քանի ամսում՝ Լամպեդուզա իտալական կղզում: Այս Միջերկրական կղզին վերջին տարիներին լրատվամիջոցների ուշադրության կենտրոնում է, քանի որ աֆրիկյան ու Միջին Արևելքի երկրներից երկուսն արտագաղթող հազարավոր փախստականներ ենք այստեղ են ժամանում: Վերագրում արտացոլված այրվող ցրի հակասական պատկերը, որը վերցված է ֆիլմում պատմվող Երկրորդ աշխարհամարտի պատմությունից, խորհրդանշում է փախստականների այժմյան ճգնաժամը Եվրոպայի հարավային ափամասերին: Ֆիլմն ինքնին հիմնված է մեկ այլ հակադրության վրա՝ գիշերվա ու ցերեկվա:

Գիշերային տեսարաններում տեսնում ենք, թե ինչպես են ցրանք փրկում նավակներից, որոնք տասնյակ կամ հարյուրավոր կիսաքաղց ու ջրազրկված մարդկանց են տեղափոխում: Տեսնում

ենք փրկարարական գործողությունները, որոնց ժամանակ առաջին արձագանքման աշխատակիցները դիմակներով են ու պաշտպանիչ համազգեստներով, որպեսզի պաշտպանեն իրենց այն հիվանդություններից ու վնասվածքներից, որոնք վստում են նավերի վրա: Տեսնում ենք՝ ինչպես են փախստականներին գրանցում, լուսանկարում ու բուժվում անցկացնում: Տեղեր Լամպեդուզան շատ ավելի անխտով վայր է: Գիշերային սարսափները հեռու են բոլոր այս փոքր անկեղծ դաս կղզուց, որտեղ հիմնական գրադոմերը ձկնորսությունն է: Տեսնում ենք 12 տարեկան Սեմուելի կասոյան Լամպեդուզայում: Նա թափառում է նավահանգստում՝ որսի գնում, կրակում իր պարաստիկով, գնում ծով իր ձկնորս հոր հետ ու դժկամությամբ անում իր անգլերենի տեղային աշխատանքը:

Ռոզին առանց կաշխատողի միջամտում է այն աշխարհին, որը պատկերում է: Ամենաակնհայտ օրինակը թերևս Fuocoammare եղան է, որից էլ ենք ֆիլմն ստացել է իր օրիգինալ իտալերեն վերնագիրը: Մի տեսարանում Սեմուելի տատիկը գանգահարում է տեղի ռադիոկայան, որպեսզի այդ եր-

գուր պատվիրի նվիրելով այն կղզու ձկնորսներին: Չնայած պետ է հշել, որ երգը հատուկ այդ ֆիլմի համար երգահան Ջուզեպե Ֆրագապանն էր գրել: Ֆիլմը նաև նկարահանման հատուկ ոճ ունի, որը ժամանակ առ ժամանակ ավելի շատ խաղաղ-կային ֆիլմ է հիշեցնում, քան վավերագրական:

Բայց այդ խաղաղային կամ խաղաղայինի նման տարրերը միայն փախստականների իրական դրաման ու Սեմուելի չհին թվացող խնդիրները վերահանում համար են: Այդքան շատ ժամանակ ծախվելով 12-ամյա տղայի միապաղաղ հոգսերի վրա՝ Ռոզին ցուցադրում է այն, թե ինչ ենք անում մենք՝ բավական փախստականների ճգնաժամին՝ թերթում ենք: Փախստականների ճգնաժամը նկազեցնելով ու պարփակելով չորուցամար թվերի շրջանակում՝ մենք դրամով իսկ անտեսում ենք փախստականների մարդկային բնույթը, նախընտրելով տեսնել ցրանք որպես խումբ, այլ ոչ թե անհատ: Բայց քանի որ մենք ճանաչում ենք Սեմուելին ու նրա ընտանիքը, նրա ընկերու աչքերը նույնքան մեծ ազդեցություն են թողնում, որքան իրավաբան ծովը: **ՅԲ**

Գերեզմանի խաղաղարարակը

«Քարոնի մյուս կյանքը» (Յոնաս Ցուրկան, Ռուսիա/ ԱՄՆ, 2015), Վավերագրական մրցույթ, 15.07՝ 10:00, 16:00, «Մուսկլա» կ/թ Փոքր դահլիճ 1

Ռուսիայից կինոգործիչ Յոնաս Ցուրկանը դեռ վաղուց է զգացել իր երկրի մեկուսացված համայնքները մարդկայնացող ֆիլմ նկարելու կարիքը: Նա ուզում էր գեղեցիկից ցույց տալ ոչ թե հայտնի կարծրատիպերով, այլ մարդկային ղեկը տալ նրանց: Նրա նավարկումն ուսանողն անում է դա հանգիստ, հետևողական «Քարոնի մյուս կյանքը»: Ֆիլմում Նարցարույցներ չի անում, ոչ էլ մեկնաբանում կամ չարաբանում է այն իրավիճակները, որ ցուցադրում է: Ցուրկանը խցիկը շարժում է դադող կամ պահում է մի կետի վրա, որպեսզի ժամանակ ունենան խորանալու բազմաթիվ պատկերների մեջ:

Ցուրկանը իր խցիկը տեղադրում է փոքրիկ քաղաքի գերեզմանոցում, որտեղ չորս գնչու տղամտղ օր ու գիշեր գերեզմաններ են մտնում՝ երբեմն սրահ, երբեմն ոչ պահում: Չնայ, ու անվախ օրի են լսում, որ տարանան: Չարաբանից կարծիքներն ու մտայն միշտ գործ երկինքը նրանց կյանքի բարդ պայմանների ազդանշաններ են: Ընտանիքների հետ ապրում են գերեզմանից եզրին՝ երբեմն այս տխուր վայրը վերածելով երկնային խաղաղարարակի: Երեխաները կշարավ վազում են շրիմների շուրջ և կրճիտ են խնդրում ազատը համարադրելից: Երբեմն հաջողվում է, բայց երբեմն էլ բավական են ատելությանը: «Նապաստակների պես բազմաթիվ են, մորթում են մի տիկին: Ես եկել եմ հանգուցյալներին այցելելու, ոչ թե նրանց կերակրելու»:

Բայց կա նաև նրանց գոյության մյուս կողմը: Այնպես էր, որ կյանքում իրենց համար անմասնակց կարգադրում են: Սրա ապացույց մի գեղեցիկ տեսարան է, որտեղ մանուկը թափառում է տան մեջ, իսկ բնառանգի մեծահասակներն էլ սրտե տրախանում են: Նմանապես երբ տղամարդիկ փորում են քարի պես սիմոն հողը, իրենք բնառանգները հավաքում են ընդմիջմամբ վայելելով միջուկ ցերեկայինությունը: Գեթ մեկ ակնբարձրով հասարակության կողմից արհամարհված ինքնը հեռու է բոլորում: **ՄՆ**

Մեռնելու անհնարիցությունը

«Ամսահը» (Սեյդա Չադի Մոհադեզ, Իրան, 2015), Խաղաղային մրցույթ, 15.07՝ 12:30 և 19:00, «Մուսկլա» կ/թ Կապույտ դահլիճ

Իրանցի ռեժիսոր Սեյդա Չադի Մոհադեզի «Ամսահը» կինոդրաման վավերագրական անդրադարձում ներկայացնում է կյանքի դժգոհ երևույթներից հիվանդի և խնամողի հարաբերությունները, ինչպես նաև մարդու ինքնապատճառման մոտիվները: Իր հարազատների մահվան պատճառ դարձած Այազի հոգեկան ու ֆիզիկական

տվայտանքներն ինքնապատճառման վերջ տալու բոլոր փորձերը ձայնագրում են թոսան Էբրահիմի ժամանակին կատարվող միջանոթությունների շնորհիվ: «Պակա չեն նաև դեռահաս թոսան տառապանքները, նա դիմում է ամեն գոհողության, որպեսզի չկորցնի և մեկ հարազատի, թեև կուզե վերջինս ոչ ոչ է միայն ֆիզիկապես: Էբրահիմն անգամ պատրաստ է ամուսնանալ իր պես դեռահաս Նարգեսի հետ, ինչը, ըստ գյուղացիական հավատալիքի, կարող է դրական տեղաշարժ բերել դժբախտ ընտանիքի կյանքում»:

Իրանական մեկուսացած գյուղի նախնական, հետամնաց վիճակը և խտաշունջ բնապատկերներն ասես հավելյալ կերպով կոչված են սրելու կինոկարի դրամատիզմը: Իրանական կիսատ-

նապատային իրականությունը, որը մասամբ ծաղու էր մեզ Աբաս Քարատաբայի «Բայի համը» կինոկարից (որը, ի դեպ, նույնպես ձայնագրվում է ինքնապատճառման մոտիվի շուրջը) հանդես է գալիս որպես գործող անձ: Տարբեր տեսանկյուններով պարբերաբար էկրանին հայտնվող միայնակ ծառի պատկերն ասես համահունչ է ֆիլմում իշխող միայնությունը, դատապարտվածությունը, դիմակայության թեմաներին: Առհասարակ, ֆիլմում երևացող որոշ արարկներ և երևույթներ նույնպես ռեժիսորի կողմից օգտագործվել են որպես դրամայի տեսողական, «ակտիվ» գործոններ (հանգուցյալ կոճ)՝ մագնիտոֆոնից հնչող ձայնը, բարձր մեջ պահված նրա կյանքը, Նարգեսի ասեղնագործ կտորը և այլն: **ԱԲ**

Քավարանի և դրախտի միջև

«Քամու հուշեր» (Օզգան Ալիբեր, Ռուսիա/ Գերմանիա/ Ֆրանսիա/ Կրասնայ, 2016), Երևանյան պրեմիերա, 15.07՝ 21:30, «Մուսկլա» կ/թ Կարմիր դահլիճ

Թուրք ռեժիսոր Օզգան Ալիբերն առաջին անգամ չէ, որ ֆիլմ է ներկայացնում «Ոսկե ծիրան»: «Դեբյուտային» «Աշունը» 2009-ին արժանացել էր և Ժյուրիի հատուկ մրցանակին, և Ֆեդրատիոն մրցանակին, իսկ 2012-ին «Ապագան ձգվում է հավերժ» ֆիլմն ընդգրկված էր Խաղաղային մրցույթում: Վերջին «Քամու հուշերը» ֆիլմում գործողությունները տեղի են ունենում Երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ: Աբասը (Օնուր Սայաթ) լրագրող է, նկարիչ և պոետ, ում սպանում են իսրայելական իշխանությունները տվեառառտ հողվածների համար: Փայլելով Մասմուդայի հայտնվում է Թուրքիայի և Խորհրդային Կրասնայի սահմանի գտնվող մի գյուղում: Այժմ նա բնութագրվում է ասպի, մինչև կարծիքը նշան տան, որ անցումն անվտանգ է: Անցումն է ևս օրեր, շարաթեր, ամուսնի անհրաժեշտ Աբասը դեռ սպասում է ասես քավարանի և դրախտի միջև: «Քամու հուշերը» նկարահանել է Թեո Անգրեդուտի վերջին ֆիլմերի նշանավոր նույն օպերատոր Անդրես Սինիստրայի: Այստեղ նա նույնպես էլ ցույց է դնում անհեղին բնապատկերները նկարելու իր տաղանդը: Աբասն ասես կորչում է այս երեքուր մեզ կանաչի մեջ: Անհայտ վայրը հեռագիտես զրպակում է նրան: Երբ է գնալու: Գնալու է արդյոք: Արժեք գնալ: Ի վերջու անտեսող «ցնցում է» նրան այս հարցերի վերա: **ԱՎ**

Ընդունել նորը՝ հարգելով հինը

«Արշիպելագ» (Բենժամեն Յուզե, Մեծ Բրիտանիա, 2016) Վավերագրական մրցույթ, 15.07՝ 10:00, 16:00, «Մուսկլա» կ/թ Փոքր դահլիճ 1

Հոգնելով սպանություն, թե երբ է Google Streetview հավելվածը քարտեզագրելու իրենց կողմից արժեք Ֆարերյան կղզիների բնակիչները, տեսախցիկները նշխարների վրա ամբարձրելով, փորձում են անել այդ գործը: Գեղեցիկ բառախաղով նրանք իրենց նախագիծն անվանում են Sheepview: Հին մեթոդների ու նոր տեխնոլոգիայի միջև այս անտուրի հարաբերությունները շատ դիպուկ են բնութագրում Դամիանի մի մասը կազմող այս հետախույզ կողմերին: Դա նաև «Արշիպելագ» ֆիլմի թեման է:

Բայց նշխարները «Արշիպելագում» փոքր դեր են կատարում, քանի որ ռեժիսոր Բենժամեն Յուզեն ֆիլմի համար ավելի զգայուն թեման է գտել թանկարժեք միս ունեցող կետերի որսը: Այս դժգոհ տեսարանում Յուզեն ցույց է տալիս, թե ինչպես է Ֆարերի կետերը որսում գեղատեսիլ կղզու ափերին: Խցիկն ընդամենը մի սանտիմետր հեռավորության վրա է, երբ արյունը սկսում է հորդալ, ու մարդիկ իրենց որսն են բերում:

Յուզեն երբեք իր հերոսներին չի դատում: Իրականում նա ցույց է տալիս, որ կղզիավորների բնակիչները շատ գիտակից հարաբերություններ ունեն բնության հետ: Մեղադրողները ուրիշներն են, այլ ոչ թե ռեժիսորը: Sea Shepherd միջազգային ՀԿ-ն նկատում է կետերի որսը ու մի խումբ կամավորականներով կղզի գալիս, որպեսզի ճնշում գործադրի Ֆարերի վրա: Կամավորականները երբեք չեն խոսում ֆիլմի նկարահանող խմբի հետ, բայց նրանց ներկայությունը հետաքրքիր պատկեր է ստեղծում՝ ծովախեցքների նման ևս հազուադեպ ու դժգոհներով նրանք ներկայացնում են ժամանակակից աշխարհի, որը հակադրվում է կղզու բնակիչների ավանդական տեսակետներին: Ճիշտ այնպես, ինչպես Sheepview-ի դեպքում՝ նրանք էլ պետք է նորն ընդունելու ձև գտնեն՝ միաժամանակ հարգելով հինը: Բայց գուցե այս դեպքում բառախաղը արդեն բավարար չէ: **ՀԷ**

Բարդ որոշում

«Բարի լույս» (Աննա Արևշատյան, Հայաստան, 2016), Հայկական համայնապատկեր, 15.07՝ 10:00, «Մուսկլա» կ/թ Կարմիր դահլիճ

«Բարի լույս» Աննա Արևշատյանի դեբյուտային ֆիլմն է: 13-րդ «Ոսկե ծիրանի» շրջանակներում էլ տեղի կունենա ֆիլմի շնորհանդեսը, այն ընդգրկված է «Հայկական համայնապատկեր» անվանաբանում: Սոցիալական դրամայի ժանրում նկարահանված խաղաղային ֆիլմերն արդի հայկական կինոարտադրության մեջ մատերի վրա կարելի է հաշվել: Այդօրինակ ֆիլմերը պահանջարկ չունեն: Աննա Արևշատյանը ֆիլմը կառուցել է սոցիալական դրամայի դասական կանոններով և գլխավոր դերակատարներին համար անգամ ընտրում է պրոֆեսիոնալ դերասաններ:

Հեղուր մեր օրերում ապրող հեռատարաբան Արևշատյան է, որը գրվել է աշխատանքից: Սոցիալական և կենցաղային խնդիրները, սկզբունքայինության պատճառով գործազուրկ դարձալը և կլքը միայն հայրենիքը լքելու մեջ տեսնելու հորդորները կրկին հասկանում են Արևշատյանը ֆիլմը կառուցել և վերաբերվել փակուղի: Որոշման մասին ծնողների հետ քննարկելու նպատակով Արևշատյանը նույնպես անտեղիք թեման ճանապարհը ֆիլմը վերածում է road-movie-ի, որում ապագայից հրեցուցած գործողությունները չեն, այլ մանկական իշխողություններն ու արեթնաման ճանաչվում են: **ԻՄ**

Դուք ի սկզբանե մտադիր էիք եռապատում նկարահանել թեհրանյան տարբեր սերունդների մասին:

Ոչ, սկզբում մտադիր էի իմ նախորդ երկու ֆիլմերն այս մեկով ամփոփել կամ ցույց տալ մարդու կյանքի տարբեր փուլերը: Միայն նկարահանումների ժամանակ հասկացա, որ դա վեր է ավելում եռապատում: Իմ առաջին ֆիլմի համար ես չէի ուզում աշխատել պրոֆեսիոնալ դերասանների հետ, այնպես որ որոշեցի ֆիլմ ստեղծել դերասանների մասին: Մենք նկարահանել ենք Թեհրանի հանրային թաղամասերից մեկում, որն ասես ավան լինի քաղաքի ներսում: Տեղի բնակիչները մեկը մյուսից մեկուսացված են ապրում: Այս մեկուսությունը միշտ հետաքրքրել է ինձ: Ինձ համար շատ հետաքրքիր է մարդկանց մտք կորելը ու այն, թե ինչպես են նրանք արձագանքում որոշակի սոցիալական իրավիճակներում:

Պարոն Սաֆարիի ձեռնարկային թվային կոդը Ժամացույցի աշխատանք է հիշեցնում: Մի կարգում Գուրու նույնիսկ ցույց եք տալիս, թե ինչպես է նա շրջապատյալ կատարում մի կատուից շուրջ, որն ասես ցամաքը շատրվան լինի: Այս կարգում նա ասես կենդանի ժամացույց լինի: Գա ստիպում է մեզ մտածել Իրանում ժամանակի հասկացության մասին: Ժամանակն այնտեղ կանգ է առնում, թե չափից արագ է հոսում:

Իրանը շատ ազմուտ ու մարդաշատ երկիր է: Միշտ կա արագություն ու քայքայություն, բայց նայելու մարդկանց հարաբերություններում միշտ ստանդարտ կա: Ֆիլմում մենք տեսնում ենք, որ Սաֆարին իր տանը ոչ մի աշխատող ժամացույց չունի, որովհետև նրան ժամացույց պետք չէ, ժամանակը նրա համար ոչ մի նշանակություն չունի: «Փարվիզում» դուք անընդհատ լսում եք գլխավոր հերոսի ձայրը: Այս ֆիլմում դուք լսում եք ձեռնարկային ձայրը: Ես շատ լուրջ եմ վերաբերվում իմ ֆիլմերում հնչող ձայններին: Երբեք երաժշտություն չեմ գործածում, ու շատ մեծ ուշադրություն եմ դարձնում, թե ինչ եք դուք լսում իմ ֆիլմերում՝ նաև կարիք դուրս:

Ֆիլմում ոչ միայն ձեռնարկային ձայն է, այլև Սաֆարիի բնակարանի վրայով թռչող օդանավերի:

Նա շատ մոտ է ապրում օդանավակայանին, բայց երբեք այնտեղ չի գնում: Նա նաև սովորությունից դրդված՝ ամեն օր գործի է դնում իր մեքենան, բայց երբեք չի վարում: Ամեն օր գնում է հաց ու տալիս մի մարդու, բայց մենք չգիտենք՝ ով է այն մարդը և ինչու է Սաֆարին նրան հաց տալիս: Նույնիսկ ես նրա մասին շատ բաներ չգիտեմ: Անա թե ինչու սա ինձ համար բավականին դժվար ֆիլմ էր: Ես խուսափել եմ ցանկացած անպատշաճ փոփոխությունից՝ միջին կամ լայն կադրերից մինչև խոշոր պլաններ: Ես չէի ուզում շեշտել որևէ բան, պարզապես ուզում էի այս մարդու կյանքում հանդիսատես լինել: Ուզում էի դիտողի դերում լինել, չէի ուզում ամեն ինչ իմանալ նրա մասին: Այցիայմերը շատ նման է հենց մահվան: Երբ ինչ-որ մեկը հիվանդանում է Այցիայմերով, նա ինչ-որ այլ աշխարհ է տեղափոխվում, ու դրանից ոչ ոք չի բուժվում, որպեսզի կարողանա պատմել մեզ, թե ինչ էր զգում, երբ տառապում էր այդ հիվանդությունից: Այնպես որ ես կարող էի դա միայն դրսից տեսնել ու ես փորձել եմ պատկերել այդ իրականությունն իմ ֆիլմում:

Սցենարի համահեղինակ Փանահին Իրանում արգելել են ֆիլմ նկարահանել: Կապումե՞ք նրա Ձեր համագործակցության մասին:

Սցենարի սկզբնական տարբերակը ինքս եմ գրել ու հետո եմ խնդրել, որ նա համագործակցի ինձ հետ: Ջաֆարն իմ հին ու մոտ ընկերն է, բայց նախնադասն էս կինոգործիչ է, այլ ոչ թե քաղաքական գործիչ: Նա կինոգործիչ է, ով գործ ունի սոցիալական խնդիրների, գաղափարների ու գաղափարախոսության հետ, այնպես որ ոչ ոք նրան չի կարող կանգնեցնել: Ջաֆարը կաշխատի ցանկացած հանգամանքում, քանի որ սիրում է կինոն: Նա կինո էր նկարահանում, երբ նրան արգելել էին, համագործակցել է ուրիշների հետ որպես մոնտաժոր, գրող և այլն: Նա արվեստագետ է ու սիրում է ստեղծագործել: Ես կարծում եմ, որ շատ դասակ է նրա նման մեկին արգելել աշխատել, բայց մենք պետք է փորձենք այս պայմաններում առավելագույն օգուտ քաղել կինո անելու նրա գիտելիքներից: Փանահին՝ Քիաթուսթամին ու շատ ուրիշների նման, համաշխարհային կինոյի առաջատար դերերից է, այնպես որ ինձ համար մեծ պատիվ էր նրա հետ համագործակցելը:

Դուք նույնպես նման սահմանափակումների եք բախվել: Իրանական սուփլեանության դեբը Ձեր նոր ֆիլմում հակասական արձագանք կարող էր առաջացնել:

Իմ առաջին ֆիլմը Իրանում չի ցուցադրվել: Երկրորդ ֆիլմի համար ես աղիված էի չորս տարի սպասել մինչև այն կցուցադրվեր իմ երկրում: Ֆիլմի ավարտի, սուփլեանության ներկայության ու Ջաֆարի հետ իմ համագործակցության պատճառով այս նոր ֆիլմի ցուցադրումը նույնպես արգելվել է: Հ:

Մազիդ Բարզեգար

Իրանցի ռեժիսոր Մազիդ Բարզեգարն այս տարի «Ոսկե Ժիրանին» կրկնակի պարտականություններ ունի: «Անմահը», որի պրոդյուսերն է, ներկայացված է Խաղարկային ֆիլմերի մրցույթում, իսկ նրա հեղինակած «Ամենատվորական քաղաքացի» ֆիլմն այսօր կցուցադրվի Երևանյան պրեմիերա ծրագրի շրջանակում: Կերջինը թեհրանյան կյանքը պատկերող եռապատման վերջին մասն է: Բարզեգարի խաղարկային դեբյուտը՝ «Անձրևոտ եղանակները», մի դեռահասի մասին էր, որը պայքարում է իր ծնողների անուանալուծության դեմ, իսկ դրան հաջորդած «Փարվիզը» ցույց է տալիս մի 50-ամյա տղամարդու, ում վնասված են հայրական տանից: Նրա վերջին ֆիլմը՝ «Ամենատվորական քաղաքացին», տարեց պարոն Սաֆարիի մասին է, ով տառապում է Այցիայմերի հիվանդությունից: Բարզեգարը ֆիլմի սցենարը գրելիս համագործակցել է նշանավոր Ջաֆար Փանահիի հետ, որի ֆիլմերն Իրանում արգելված են: Այդուհանդերձ, ֆիլմի ձեռագիրն ավելի շատ Բարզեգարինն է: Այս եռապատմով նա ցույց է տալիս մեզ կյանքի փուլերն ու այն մեկուսացումը, որը տարբեր սերունդներ զգում են իրենց կյանքի ընթացքում: «Իրանը շատ մարդաշատ երկիր է: Այնտեղ միշտ արագություն ու քարոզչություն կա: Բայց նայելու մարդկային հարաբերություններում սառնություն է կա»:

Majid Barzegar

Iranian filmmaker Majid Barzegar is doing double duty at GAIFF this year. The film *Immortal* which he produced (see page 6) is playing in the Feature Competition, and his own film *A Very Ordinary Citizen* will have its Yerevan Premiere today. The latter is the final part in a trilogy about life in Teheran. Barzegar's feature debut *Rainy Seasons* followed a teenager struggling with his parents' divorce, and follow-up *Parviz* showed a 50-year-old man who gets kicked out of his father's house. His latest film *A Very Ordinary Citizen* is about the elderly Mr. Safari who suffers from Alzheimer's. Barzegar collaborated with the great Jafar Panahi, who has been banned from making films in Iran, on the film's screenplay. Still, this is very much a Barzegar film. With this trilogy he shows us the cycle of life and the isolation that each generation can experience throughout. "Iran is a very crowded country, there's always speed and agitation. But underneath all of that there is coldness in people's relationships."

Did you intend to make a trilogy about different generations in Teheran from the start?

No, at first I hadn't considered concluding my previous two films with this film, or showing the different steps of the cycle of human life. It was only during the filming of *A Very Ordinary Citizen* that I realized it had become a trilogy. For my first film I didn't want to work with professional actors, so I decided to make a film about adolescents. So that's why that film is about the Iranian youth. We shot the film in one of the famous areas of Teheran. There are these small cities within the city, where people live in chains of big apartment blocks. I made the film there because its inhabitants are separated from the rest of the people. This loneliness was my subject, and it still is. The darker side of humanity and how we react in a certain social situations, that is very interesting to me.

Mr. Safari's walking cane taps on the floor, which sounds like a ticking clock. In one shot you even show him walking around a circular, concrete structure that looks like a dried up fountain. In that shot he looks like a living clock. It made me wonder about the passage of time in Iran. Is time standing still in or is it going too fast?

Iran is a very crowded country, there's always speed and agitation. But underneath all that there is coldness in people's relationships. In the film we see that Safari has not a single working clock in his house, because he doesn't need one – time doesn't mean anything for him. In my previous film *Parviz* the sound you constantly hear is the breathing of the main character. In this film it's the sound of the cane. I'm very invested in the sound of my films. I never use music, and I pay a lot of attention to what you hear from outside the frame as well.

It's not only the cane but also the sound of airplanes flying over Safari's apartment. Does that symbolize the fact that he's very close to leaving Iran to visit his son in Canada, and yet he never leaves?

He lives very close to the airport, but he never goes there. He also starts his car every day out of habit, but he never drives anywhere. Every day he buys blessed bread and gives it to a man, but we don't know who that man is and why Safari gives him the bread. Even for me as the director, there are a lot of things that I don't know about that. That's why this was a very difficult film for me to make.

I refrained from using any sudden cuts from medium or wide shots to close-ups. I didn't want to sensationalize anything. I just wanted to be a spectator of this man's life. I wanted to be like the audience, I didn't want to know everything about him. Alzheimer's is very much like death itself. When someone gets Alzheimer's he or she moves on to some other place and nobody recovers from it in order to tell us what it feels like to suffer from this illness. So I could only see it from the outside and I tried to capture that reality in my film.

Is that also why you left out a lot of facts and details, leaving Mr Safari as slightly unknowable, even for the audience?

Yes, that was deliberate. After I wrote the screenplay with Jafar Panahi, I wanted to direct the film like a person who has Alzheimer's. So I deliberately don't explain too much, I just put some pieces out for the spectator to wander through the film. Although we watch mister Safari for a hundred minutes, there are still pieces of the puzzle missing for us.

Panahi has been banned from making films in Iran. Can you talk about your collaboration with him?

I wrote the first draft of this script myself and then I asked him to collaborate on it with me. Jafar is my oldest and best friend, but most of all he is a filmmaker. He's not a politician; he's not into politics. He's a filmmaker who deals with social problems, ideas and ideology, so no-one can stop him. He will work under any circumstance, no matter what, because he loves cinema. He has been making films during his ban from filmmaking, and he has also collaborated with others as an editor, writer and much more. He's an artist and he has to create. I think that it's very cruel to forbid someone like him from working, but we have to make the most of it and profit from his knowledge of filmmaking. Panahi, just like Kiarostami and many others, is one of the gems of world cinema so it was an honour for me to work with him.

Have you experienced these kinds of restrictions as well? The role of the Iranian police in this film could be controversial.

My first film was not screened in Iran. For my second film I had to wait four years before it was shown in my country. Because of the ending, the presence of the police and my collaboration with Jafar, this new film is also banned from screening. HE

Night and Day

Fire at Sea (Gianfranco Rosi, Italy/France, 2016). Yerevan Premiere. 15-7 21:00 KinoPark.

Gianfranco Rosi shot his documentary *Fire at Sea* over the course of several months on the Italian island of Lampedusa. This Mediterranean island made headlines in recent years as the landing site for hundreds of thousands of African and Middle Eastern refugees. The contradictory image of burning water in the film's title – which is drawn from a World War II story in the film – symbolizes the current refugee crisis at the southern borders of Europe. The film itself hinges on another contradiction: that between night and day.

In the nighttime scenes, we see refugees being rescued from rickety boats carrying dozens or even hundreds of starving and dehydrated people. We

follow rescue operations, with the first responders wrapped in masks and coveralls to protect themselves from the diseases and dangerous substances which are rampant on the ships. We see the refugees being registered, catalogued, photographed and cared for by a local doctor. In sharp contrast, Lampedusa by day is a much more tranquil place. The night's terrors seem far away on the languid little island, where fishing is the primary occupation. The daytime scenes follow 12-year-old Samuele as he navigates life on Lampedusa. He mopes around the harbor shooting his slingshot, goes to sea with his fisherman father, and reluctantly does the homework for his English class.

Rosi doesn't shy away from intervening in the world he's depicting. The most obvious example is perhaps the song "Fuocammare" which gives the film its original Italian title. In one scene, Samuele's

grandmother calls the local radio station to request this song, dedicating it to the island's fishermen. But in fact the song was written specifically for this film by composer Giuseppe Fragapane. The film also employs a very deliberate shooting style, which at times feels like fiction much more than documentary.

But these fictional or fiction-like elements only work to further enhance the very real drama of the refugees and Samuele's much more trifling troubles. Because we get to know him and his family, Samuele's lazy eye has just as big an impact as the "fire at sea". By spending so much time with the relatively insignificant worries of a 12-year-old boy, Rosi confronts us with what we all seem to do in the face of the overwhelming magnitude of the refugee crisis: look away. By reducing the refugee crisis to numbers – however overwhelming those numbers are – we take away these refugees' humanity, choosing to see them as a group instead of as individuals. But that's turned on its head in the film's gut-wrenching final half hour, when Samuele ventures into the night and Rosi shows us the refugee crisis in the harshest light of day. **JB**

Between Purgatory and Heaven

Memories of the Wind (Özcan Alper, Turkey/Germany/France/Georgia, 2016). Yerevan Premiere. 15-7 21:30 Moscow Cinema Red Hall.

Turkish director Özcan Alper is no stranger to the Golden Apricot IFF. His first film *Autumn* won both a Special Jury Prize and the FIPRESCI award at the 2009 festival, and his film *Future Lasts Forever* screened in Feature Competition in 2012. His latest film *Memories of the Wind* takes place during World War II. Aram (Onur Saylak) is a journalist, painter and poet who's being threatened by the Turkish government for his pro-Soviet writings.

Fearing for his life he flees Istanbul and ends up in a village in the border between Turkey and Soviet Georgia. Now all he has to do is wait for the Reds to give him a sign that it's safe to cross. Days pass, weeks, maybe even months, and Aram is still waiting, stuck between purgatory and heaven, haunted by flashbacks of the massacre that took place in his youth.

Memories of the Wind was shot by Greek cinematographer Andreas Sinanos, renowned for his masterful work on latter-day Theo Angelopoulos films. Here he also displays his talent of painting with enormous landscapes. Aram's figure seems lost in this staggering dark green wilderness, making him nearly indistinguishable in the frame. The fear of the unknown slowly creeps up on him. When will he leave? Will he leave at all? Should he leave? Eventually the woods erase him along with these questions, making him his own. **AV**

The Impossibility of Dying

Immortal (Seyed Hadi Mohaghegh, Iran, 2015). Feature Competition. 15-7 12:30, 19:00 Moscow Cinema Blue Hall.

This feature film explores some of the cruelest phenomena of life – the relations of an ill man and his caregiver, as well as people's suicidal tendencies – with a documentary's rigor. Ayaz feels guilty for the death of his family and is constantly searching for ways to end his mental and physical suffering. But again and again, his suicide attempts are thwarted by his grandson Ebrahim's timely interventions. Ebrahim is suffering too – he sacrifices all he can, afraid to lose another relative, even though Ayaz is alive only physically. Ebrahim is even ready to marry Narges, a teenager like him, believing that

the marriage will bring some positivity to their miserable family life.

The primal environment of an isolated Iranian village, far from the developed world, and the rigorous natural panoramas surrounding it only emphasize the tragedy of the film. The Iranian semi-desert reality, which might be familiar to some from Abbas Kiarostami's *Taste of Cherry* (which also explores the subject of suicide), becomes a character in itself. The image of a lone tree which is repeatedly brought on screen truly reflects the themes of solitude, fate and resistance. There are many other objects which are used by the director as active agents in the drama: the deceased wife's voice coming from a walkman; a strand of her hair kept in a pillow; Narges' needlework.

Immortal depicts the habits and lifestyle of the people living in the mountains. The detailed wedding scene of Ebrahim and Narges, the healing rituals, the final rites for the dying man: they all add authenticity and credibility to this feature film. **AB**

A Whale of a Time

The Archipelago (Benjamin Huguet, United Kingdom, 2016). Documentary Competition. 15-7 10:00, 16:00 Moscow Cinema Small Hall 1.

Tired of waiting for Google Streetview to map their archipelago, the inhabitants of the Faroe Islands are using a sheep with a camera to do the job themselves. In a beautiful play on words they call their project "Sheepview". This unusual relationship between old methods and new technology is at the heart of the remote islands, a self-governing country that is part of Denmark. It's also the main subject of *The Archipelago*, an exciting mid-length documentary capturing the clash between old and new, local and global.

Sheep only play a minor part in *The Archipelago* though, as director Benjamin Huguet has found a more sensitive subject to capture on film: the hunting of pilot whales for their precious meat. In a scene that animal lovers might find too gruesome to watch, Huguet shows us how the Faroese hunt the whales on the shores of their picturesque island. The camera is just inches away when the

blood starts gushing and people bring in their haul. Huguet never judges his subjects though. In fact, he shows that the people of the archipelago have a very conscious relationship with nature.

It's other people that do the accusing. The international NGO Sea Shepherd takes notice of the killing of the whales and invades the island with a bunch of volunteers to put pressure on the Faroese. The volunteers never speak to the filmmakers, but their presence makes for an interesting image: with pirate-like black clothes and flags they represent the modernised world, encroaching on the traditional views of the island's inhabitants. Just as they did with Sheepview, they have to find a way to deal with the new, while respecting the old. Maybe a play on words will not be enough for them this time. **HE**

Graveyard Playground

The Other Life of Charon (Ioana Turcan, Romania/USA, 2015). Documentary Competition. 15-7 10:00, 16:00 Moscow Cinema Small Hall 1.

Romanian filmmaker Ioana Turcan had long felt the urge to make films that would humanize a marginalized community in her country. She wanted to move away from showing the Roma as the well-known stereotype, often described with the derogatory term "gypsies", and give them a human face instead. The graduate student manages to do so in a calm, observational way in her film *The Other Life of Charon*. She doesn't use interviews, nor does she comment on the situations she shows or explain anything. Turcan exclusively uses slow pans or fixed shots, so there is a lot of time to dive into the meaningful images.

Turcan sets up her camera at a cemetery in a small town, where four Roma men dig graves day

in, day out – sometimes sober, sometimes not so much. It's wintertime, so they try to keep warm by drinking moonshine. The ominous soundtrack and grim, perpetually grey and misty skies signal their harsh circumstances. They live with their families at the edge of the graveyard, sometimes turning this sad place into a playground for their kids. They run around the gravestones giggling and ask mourning visitors for some candy. Sometimes they're lucky, but they're also confronted with blatant racism. "They spread like rabbits", a lady grumbles. "I came to visit the dead, not to give them stuff!"

But there's also the other side of their existence: in the safety of their small home, the strength of their family life shines through. Their loved ones are obviously the most valuable things in their lives. The beauty of it is shown in a small scene of a toddler wandering around the house, with the older family members obviously enjoying the antics of the little one. Similarly, when the men are working the rock-hard soil, their families gather for a break, enjoying each other's company. Just for a minute, being looked down on by society seems far away. **MN**

PROUD TO BE BASQUE

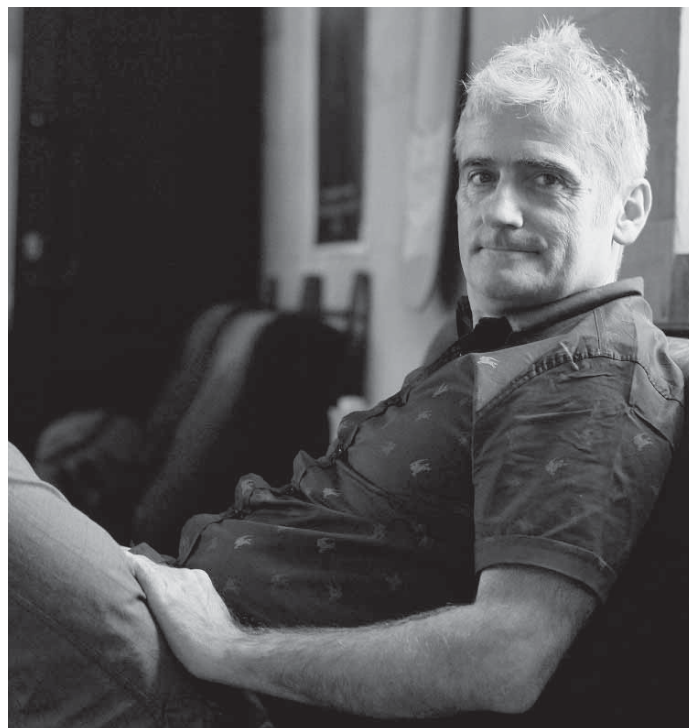
With *Amama: When a Tree Falls*, Basque director Asier Altuna has made a realistic drama with fable-like elements about a struggling peasant family. The depopulation of the Basque countryside and the growing generation gap are dominant themes in the film. "There's a crisis in present-day Basque agriculture. All the young people are moving to the city to work."

The Basque region, a semi-autonomous part of northern Spain, forms the beautiful backdrop for Altuna's drama, which was inspired by a poem by Basque writer Kirmen Uribe. This poem describes a clash between a farmer and his daughter who is moving to the city. Altuna: "This impressive tale of a traditional, rude and violent man opposing his free-spirited daughter touched me deeply. It says a lot about us as a people. I was born in the Basque countryside myself, so I looked for a farm that had the same atmosphere I remember from my childhood." However, Altuna did not want the film to be a recreation of his own past, so he chose a young woman as the central character: "Just like in the poem."

Amama: When a Tree Falls is a mix of realistic elements and fable-like, symbolic sequences, in which

Altuna uses animated sequences and powerful Super8-images. "My whole team tried to dissuade me from working with Super8 at first. They thought it was too much hassle, but I fought for it. Shooting on Super8 is fantastic, you feel so free! It was a very important experience. Not only the shooting itself but also the editing, with one part very narrative, and the Super8 sequences playing more with freedom and fantasy."

Altuna feels privileged because he can make films in both Spanish and the Basque language, even more so because there are very few people left who speak Basque. "I do identify myself as a Basque citizen. I grew up in a Basque family and I studied there, so I feel proud to be from there." But his film reflects what is happening in real life: "All the young people are moving to the city to work." Up until ten years ago, the same was happening with Basque filmmakers. "Big names in Basque cinema, such as Imanol Uribe and Julio Médem, ended up working in Madrid. The new generation is staying in Basque Country to make films, although there's little money to do so." There is no big TV channel around ordering commercial comedies to support the industry, but this might be a blessing in disguise, says Altuna. "Artistically, we are very free: we can still film from the heart." MN

CONNECTING GENERATIONS

With *Ungiven*, Croatian director Branko Schmidt has created a drama about an elderly couple trying to get out of a crisis in their relationship. Schmidt invites the audience to watch their behavioral and emotional metamorphosis throughout four seasons.

Schmidt has been working as a director since 1981, and thus forms a link between different generations of filmmakers. "There was a foreign film critic who watched all my films and wrote a book about me – the only book about Croatian cinema written by a foreign author. He described me as a connecting link between three generations of Croatian filmmakers, which was a great compliment. I developed under the great masters who worked in the 1950s and 1960s, but I'm also lucky enough to continue into the digital era."

When we think of cinema from the former Yugoslav countries, we often think of political movies or films with topics connected to war.

Schmidt: "This is terrible stereotype: we also have a lot of great comedies and social dramas. Perhaps the stereotype stems from the fact that some of the best-known films have this background, but it is certainly not a general tendency."

With *Ungiven*, Schmidt becomes one of the few directors to focus on elderly characters. "Besides

Ungiven my screenwriter and me are also developing a screenplay about a 6-year-old girl. Both the elderly and children are not filmed so often, maybe because these film would not be as successful as those with adult characters having sex or something sensational like that. Also, it is very difficult to work with children, as well as with old men! If

you make a wrong choice, nobody can help you. Not even God."

Another recent film to observe the relationships between an older couple was Michael Haneke's *Love*, which won both the Palme d'Or and an Oscar for Best Foreign Film. But Schmidt was in no way intimidated by the high standard set by Haneke. "*Love* is a great film, for sure, but I only saw it after I made *Ungiven*. There were a lot of inventors who worked on the same things simultaneously without knowing about each other, too. Besides, we used very different approaches. For example, Haneke's camera is static while I shot the film from the shoulder."

Ungiven takes place over four seasons, which is a common task for students at film schools. Does Schmidt have any advice for young filmmakers faced with this challenge? "Pray to God", he laughs. "There can be no four-season film without luck." KA

***Ungiven* (Branko Schmidt, Croatia, 2015). Feature Competition. 15-7 17:00 Moscow Cinema Blue Hall.**

WHEN CINEMA AND ARCHITECTURE COLLIDE

During yesterday's Master Class, Iranian actor Homayoun Ershadi spoke on his collaboration with director Abbas Kiarostami and the connection between his two careers in cinema and architecture.

Before he was discovered by Kiarostami, the Iranian actor was an accomplished architect. His acting career only started late in his life, after he became famous playing the lead role in Kiarostami's 1997 Palm d'Or winner *Taste of Cherry*.

Ershadi is a member of this year's GAIFF Feature Competition jury, and also plays one of the leading roles in Armenian Panorama contestant *The Last Inhabitant*. "I'm very touched to be here, in this city that my grand master Kiarostami visited often."

Speaking of his discovery by Kiarostami, Ershadi explained: "He saw me when I was in my car in traffic. He taught me that film is an endlessly large medium. Everything must be learned from the bottom up, so to work in film one must be very knowledgeable and understand a thing or two about art. There is definitely a similarity between film and architecture: in both cases we're dealing with locations and light." RG

Master Class: Andrei Lashak

15:00, AGBU Center. Russian reporter Andrey Loshak will give today's Master Class. He is the host of the investigative TV show *Profession: Journalist* and directed several short films about the nominees of the Aurora Prize for Awakening Humanity, a humanitarian award founded in memory of the victims of the Armenian Genocide.

Yerevan Night

21:00, Boghosyan Gardens. This year's final open-air screening at the "Lover's Park" will be another film from the Shakespeare Lives in Film program: Derek Jarman's punky adaptation of *The Tempest*.

Midnight Wrap-Up

24:00, The Club. Film gurus and GAIFF guests are invited for a daily wrap-up meeting over drinks.